

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1930.

Andra kammaren.

Nr 22.

Lördagen den 29 mars.

Kl. 3.30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 21 och den 22 innevarande mars.

§ 2.

Föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionen nr 511 av herr *Borggren*; och
till bevillningsutskottet motionen nr 512 av herr *Lovén m. fl.*

§ 3.

Till avgörande företogs andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, i anledning av väckt motion angående åstadkommande av större snabbhet i statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.

Uti en inom andra kammaren väckt, till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 383, hade herr *Hage* föreslagit, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida, i vilken mån och på vilket sätt åtgärder kunde vidtagas för att det arbete med utredningar och utarbetande av lagförslag m. m., som ägde rum inom statsförvaltningen eller inom tillsatta kommittéer och sakkunnigberedningar, i största möjliga mån komme att ske på sådant sätt, att arbetstakten bleve mera tillfredsställande, än vad nu vore fallet.

Utskottet hemställde, att ifrågakvarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Sedan utskottets hemställan föredragits, anförde:

Herr Hage: Herr talman! Eftersom vi ha ganska god tid på oss i dag, kanske kammarens medlemmar icke misstyccka, att jag säger några ord om den här föreliggande motionen, även om resultatet av mitt anförande icke torde kunna bli synnerligen stort.

Jag vill då först börja med att slå fast, att, såvitt jag förstår, finnes det icke några delade meningar därom, att när riksdagen skriver och begär utredning av en fråga, så tänker sig riksdagen i allmänhet, att utredningen skall bli färdig inom någorlunda rimlig tid, och riksdagen utgår väl icke ifrån, att resultatet av den utredning, som riksdagen begär, skall föreligga först om en 20, 25 eller 30 år efter den tidpunkt, då riksdagen begärt utredningen. Det är den allmänna utgångspunkten för den motion, som jag väckt och vari jag begärt

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.

(Forts.)

utredning om möjligheterna att kunna vidtaga åtgärder för att de utredningsarbeten, som försiggå inom statens verk eller inom kommittéer m. m. på grund av framställningar från riksdagen, skola kunna hastigare leda till något resultat.

Nu har utskottet, om man ser saken rent *formellt*, avstyrkt motionen. Men i viss mån kan man säga, att utskottet, *reellt* sett, har tillstyrkt densamma. Utskottet uttalar sig nämligen i samma riktning som motionen och har rent av gjort gällande, att det i vissa fall finnes anledning till anmärkningar mot det sätt, varpå utredningsarbetet fortskridit, när det gäller riksdagsskrivelser. Utskottet har alltså gjort detta påpekande och har, såvitt jag förstår, nedlagt ett ganska betydande arbete för att utreda den saken. Jag bara beklagar, att det utredningsarbete, som antagligen ligger bakom utskottets uttalande, icke kunnat på något sätt som bilaga bifogas utskottsutlåtandet. Det är av den anledningen, som jag tänkt taga fram några siffror för att visa, huru utredningsarbetet med avseende på riksdagsmotioner i vissa fall försiggår.

Jag har tillåtit mig göra en liten utredning, som avser situationen vid början av detta år. Då förelåg det omkring 260 riksdagsskrivelser, som redovisats av justitieombudsmannen och vilka ej ännu voro slutbehandlade. Det befanns, att av dessa var den äldsta 30 år gammal. Sedan fanns det utredningsskrivelser, som voro 28, 27, 26, 25, 24 och 23 år gamla. De riksdagsskrivelser, som voro äldre än tio år, utgjorde icke mindre än 70 stycken. Av riksdagsskrivelser äldre än fem år befanns det vara 120, som icke resulterat i någonting. Man måste säga, att detta sätt att utreda frågor icke är tillfredsställande. Det är helt naturligt, att en del människor, som beröras av sådana utredningar, icke få den aktning för riksdagsarbetet, som de helst borde ha.

Jag skall taga ett enda exempel. Jag tänker mig t. ex. ett sådant fall som utredningen angående familjepensionering för en del icke ordinarie befattningshavare i statens tjänst. I denna fråga väckte jag år 1920 en motion, och riksdagen skrev och begärde, att man skulle åstadkomma en någorlunda hastig utredning, därför att det gällde ömmande förhållanden. Ty det berörde en massa fattiga människor, änkor och barn i små omständigheter. Riksdagen skrev alltså om den saken 1920, men ännu den dag som är har denna riksdagskrivelse icke resulterat i någonting i form av lagstiftning. Och, såvitt jag vet, kommer det kanske att dröja ännu fyra, fem år, innan vi få se något resultat av denna riksdagskrivelse från anno 1920. Nu är detta icke någon så oerhört stor fråga från *statens* utgångspunkt. I stort sett gäller det endast att åstadkomma ett av statsmakterna godkänt reglemente, som ger möjlighet för vissa befattningshavare att inbetala en del avgifter, varjämte staten skulle hjälpa till med något anslag och ordna möjligheterna för dessa befattningshavare att åstadkomma pensioner åt sina efterlevande. En människa, som har någon aning om innebörden av en sådan reform, måste naturligtvis säga sig: Skall det verkligen behövas 15 års utredningsarbete för att klara en sådan sak? När folk ute i bygderna kommer och frågar, om det verkligen är nödvändigt med ett så långvarigt utredningsarbete, måste man sanningsenligt svara, att *det icke är behöfligt*. Men det är vissa omständigheter inom riksdagsarbetet och inom statsförvaltningen m. m., som göra, att saken utvecklats på detta sätt.

Nu vill jag å ena sidan säga, att jag tror, att en av orsakerna till att detta utredningsarbete går så långsamt fram är, att vederbörande statsråd kanske icke ha tid att så noga följa det utredningsarbete, som försiggår inom deras departement eller inom resp. kommittéer. De äro upptagna av allehanda ärenden. Men å andra sidan vill jag säga, att jag träffat ett f. d. statsråd, som förklarade för mig, att när han kom i spetsen för sitt departement, var en av hans första åtgöranden att begära en fullständig förteckning på alla de riksdagsskrivelser, som voro vilande inom hans departement. Om alla statsråd

handlade på detta sätt, tror jag, att de hade större möjlighet att övervaka, att detta utredningsarbete gick hastigare fram.

Nu har emellertid utskottet påpekat, att konstitutionsutskottet har att vaka över dessa frågor. Där föredragas ju statsrådsprotokollen, och om en sådan fråga upptagits till behandling av regeringen, så att den avgjorts, eller på annat sätt avförts från dagordningen, så granskas detta i konstitutionsutskottet. Detta är riktigt, men jag måste säga, att detta sätt att kontrollera utredningsarbetet blir mycket litet effektivt för menig man inom kamrarna. Det är i stort sett endast konstitutionsutskottets medlemmar, som ha möjlighet att följa denna behandling av ärendena i konseljen. Såvitt jag kan finna, har icke heller konstitutionsutskottet vid något tillfälle gjort anmärkning i fråga om detta utredningsarbete. Icke heller har jag funnit, att första lagutskottet vid något tillfälle gjort anmärkning, när det granskat justitieombudsmannens ämbetsberättelse. Annars är det ju så, att justitieombudsmannens berättelse upptager och redovisar dessa riksdagsskrivelser, och man kan i denna berättelse i någon mån följa de utredningsfrågor, som äro aktuella och som ligga under utredning. Men justitieombudsmannens redogörelse för dessa utredningar är mycket litet i detalj gående. Där säges det en två, tre ord om frågor, som äro ganska betydelsefulla och som alldeles säkert i mycket hög grad intressera riksdagen. Riksdagen får icke heller på den vägen, kan man säga, någon verklig underrättelse, som ger riksdagen möjlighet att följa dessa frågor handläggning hos Kungl. Maj:tt.

Utskottet har emellertid varit inne på den tanken, att på denna punkt borde åtminstone en ändring ske. Utskottet har nämligen sagt, att det »vore önskvärt om något kunde åtgöras, för att riksdagen på ett överskådligare sätt, än vad nu är fallet, må kunna följa utredningsarbetets gång och erhålla kännedom om de åtgärder, som undan för undan vidtagas i anledning av riksdagens olika framställningar. Om således en något fylligare redogörelse för de olika frågornas läge och behandling kunde lämnas i justitieombudsmannens ämbetsberättelse eller berättelsen om vad sig i riket tilldragit, skulle detta tvivelsutan vara av intresse för riksdagen».

Jag måste för min del säga, att där har utskottet på sätt och vis givit mig rätt, då det sagt, att i denna fråga borde det vidtagas åtgärder, som möjliggjorde för riksdagen att på ett bättre sätt följa utredningsarbetet. Just den omständigheten, att utskottet erkänt detta, gör, att jag för min del icke tänker yrka avslag på utskottets hemställan om avslag på motionen utan tänker inskränka mig till en deklaration i frågan.

Jag vill därvidlag säga, att jag hoppas, att detta uttalande i det i övrigt avstyrkande utskottsutlåtandet verkligen skall komma till vederbörandes kännedom, så att det blir någon effekt av detta uttalande. I det avseendet finns det emellertid en möjlighet för mig att se, vilken effekt som nås genom detta uttalande. Skulle det i fortsättningen visa sig, att detta uttalande från riksdagens sida — ty som ett direktivgivande uttalande från riksdagens sida måste väl detta uppfattas — icke resulterar i någonting, då finns det givetvis möjligheter att återkomma.

Som sagt, från den utgångspunkten och då jag så väl förstår, att det icke finns någon möjlighet att åstadkomma något resultat mot ett enhälligt utskott, tänker jag icke göra något egentligt yrkande här i kammaren. Jag har dock i alla fall velat beledsaga detta utlåtande med några erinringar, och jag skall härtill lägga det, att, om jag för min del kommer att vara kvar i riksdagen, skall jag i fortsättningen försöka göra, vad jag kan, för att se efter, att detta uttalande verkligen effektueras, och för att få klart för mig, huruvida bakom detta uttalande ligger allvar eller om det är ett försök att komma ifrån det hela.

Nu vill jag gärna erkänna, att man i fråga om en del av dessa utredningar,

*I fråga om
statsförvalt-
ningens arbete
för utred-
ningar m. m.*
(Forts.)

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.
(Ports.)

som tagit mycket lång tid, kan anföra förmildrande omständigheter. Men med avseende på en stor del eller större delen av dessa mycket långvariga utredningar kan man icke göra det. Man kan också anföra exempel på att, när det finns arbetsenergi och vilja att göra någonting, då finns det möjlighet att avsluta en utredning mycket hastigt. Jag hade tillfälle att för några år sedan deltaga i ett utredningsarbete, som i dessa dagar resulterat i ett lagförslag, som behandlats av första lagutskottet, ett lagförslag, som förresten är ganska invecklat. I den sakkunnigberedning, som hade denna utredning om hand, fanns det en mycket energisk ordförande, en intelligent och driftig ämbetsmannajurist. Och han visade, att när man har vilja att göra någonting, så kan man finna möjligheter att klara ut svåra problem på ganska kort tid. Denna kommitté satte i gång i mitten på januari månad, och någon dag före midsommar hade den sitt lagförslag färdigt, och det var ändå ganska invecklat. Några av oss, som arbetade i denna kommitté, voro medlemmar av riksdagen. Vi arbetade på morgnarna med början kl. 9 och höllo på till kl. 11 då riksdagsarbetet började. Nu vill jag säga, att människor i allmänhet vid den tiden på morgnarna äro ganska vitala. Hjärnan fungerar då ganska bra. Jag skulle vilja rekommendera just detta sätt att arbeta, när man sysslar med lagstiftningsfrågor, att man förlägger arbetet till denna tid på dagen. Det är icke skämt, utan det ligger något allvar i detta. Som sagt, vi arbetade och gnodde, och någon dag före midsommar efter knappt ett halvårs arbete var lagförslaget färdigt. Jag tror alltså, att om vilja finnes och vederbörande icke ha alltför många bisysslor att sköta i bolagsstyrelser och på diverse håll, så finns det många gånger möjlighet att göra något och åstadkomma, att detta utredningsarbete går hastigare fram, än det för närvarande gör.

Ja, detta är några reflexioner i denna fråga. Jag skall alltså efter detta icke göra något yrkande. Men om jag finner, att detta uttalande från utskottets och riksdagens sida icke resulterar i något för kommande år, så förbehåller jag mig naturligtvis rätten att föra fram denna fråga ånyo till riksdagen. Ty den är dock ingen liten fråga utan en fråga av oerhört stor betydelse för hela det parlamentariska arbetet. Ty om man kan konstatera, att riksdagen avlåter skrivelser i en del frågor men att sedan uttalanden från riksdagen, att viss lagstiftning skall åstadkommas, neutraliseras på detta sätt, att det går 10, 15 och 20 år, innan någonting blir gjort, så är det helt naturligt, att en hel massa människor få en mycket egendomlig uppfattning om hela det parlamentariska arbetet.

Herr talman! Jag skall inskränka mig till detta och icke göra något yrkande.

Herr Andersson i Stockholm: Herr talman! Den fråga, i vilken herr Hage motionerat, är en fråga, som intresserar, skulle jag tro, åtminstone alla dem, som något haft sin uppmärksamhet riktad på den arbetstakt, som råder inom statsförvaltningen i allmänhet. Det är ju ändå så, att det har blivit en visa här i landet uttrycket Kungl. Maj:ts nådiga tågordning. Om icke de angelägenheter, som behandlas av de olika sakkunnigkommittéerna, och de angelägenheter, som behandlas av de olika ämbetsverken, vore sådana, som beröra en del fattiga människor här i landet och en mängd frågor, som äro av oerhört stor betydelse för dessa, skulle man kanske kunna försöka att se det komiska i hela det arbetssätt, som förekommer på detta område. Men då det är en allvarlig fråga av stor betydelse för en hel del människor, är det givet, att man får lov att se på det allvarliga i det problem, som här förts på tal. Det är icke bara i de kungl. kommittéerna, som det arbetas på det sätt, som herr Hage i sitt anförande och i sin motion erinrat om, utan detta arbetssätt förekommer också i mycket stor utsträckning i ämbetsverken. Jag förmodar ock-

så, att herr Hage haft sin uppmärksamhet riktad på detta arbete, när han fört fram sin motion. Jag tycker mig åtminstone kunna framläsa detta ur det slutliga yrkandet i motionen.

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.
(Forts.)

Om man går upp i något av dessa ämbetsverk och vill få reda på en fråga, som förts fram, hur den ligger till och när det finns utsikter att få den avgjord och i vilken riktning avgörandet väntas, mötes man oftast av svaret, att frågan ligger under utredning, och får sedan det beskedet, att den skall behandlas och avgöras fortast möjligt. När man får det beskedet av en ämbetsman i dessa statens verk, kan man vara tämligen säker på att frågan ligger, utan att någonting gjorts åt den. Man följer den gamla diplomatiska regeln, att när en diplomat menar nej, så säger han möjligen. Skulle han säga nej, vore han ingen diplomat. Det har man läst in så ordentligt, att man svarar ungefär så på alla frågor, som framställas i ärenden, för vilka ämbetsmännen icke äro särskilt intresserade.

Herr Hage gav några exempel på den tid, som olika utredningsarbeten tagit. Jag ber då att få erinra om en fråga, som betecknats som mycket stor och betydande för alla de i statens tjänst anställda lägre befattningshavarna, nämligen frågan om en förhandlingsordning. Den har behandlats i ett tjugotal år. Det är tio år, sedan socialstyrelsen avgav förslag i denna fråga, men tills dags dato har det icke kommit något förslag på riksdagens bord eller vidtagits åtgärder, som innebära ett realiserande av det uppslag, som i denna fråga givits, ett uppslag, som från olika håll betecknats som ganska betydelsefullt. En sådan behandling av denna angelägenhet ger åtminstone mig anledning säga, att när det gäller frågor av det slaget, visar man icke det intresse för saken, som är erforderligt, för att det skall bli något resultat.

Det finns också en hel del andra frågor, som man i detta sammanhang skulle kunna peka på. När vi för några dagar sedan i kammaren talade om en motion, som vi väckt angående ändring i lagen om försäkring mot olycksfall i arbete, tillät jag mig erinra om, hur de kungl. kommittéerna arbeta. När det gällde frågan om utredning angående arbetslöshetsförsäkringsproblemet, påpekades det av en talare i debatten här, att den frågan har varit under utredning icke mindre än 22 år, utan att något resultat åstadkommits — ett exempel, utöver dem som tidigare givits, på hur dessa kungl. kommittéer arbeta.

Herr Hage erinrade om något, som han betraktade som skäl, varför icke dessa kommittéer komma till några resultat. Jag tillät mig vid ett tidigare tillfälle säga, att då dessa s. k. sakkunniga ofta sitta i ett tiotal olika kommittéer och springa från det ena sammanträdet till det andra, är det uppenbart, att det icke kan bli något resultat. Jag tillät mig då tillkännagiva den uppfattning, att när någon får ett uppdrag att utreda en fråga, så bör han ägna sin tid åt detta arbete, tills arbetet är slutfört, i stället för att syssla med en mängd andra saker under den tid, utredningsarbetet pågår.

Det finns ett gammalt ordspråk, som säger: Den Herren giver ett ämbete, honom giver han ock förmågan att sköta det. Det förefaller mig, som om Kungl. Maj:t resonerat så, när Kungl. Maj:t utnämnt de sakkunniga, att den, Kungl. Maj:t giver uppdraget, honom giver också Kungl. Maj:t sakkunskapen. Och om den gåva, som Kungl. Maj:t lämnar på området, icke räcker till, så får man taga tid på sig i den kungl. kommittén för att skaffa vad som fattas i erforderlig sakkunskap. Om man i stället sökte ordna det utredningsarbete, som pågår på olika områden, så, att man försökte att leta reda på de sakkunniga personer, som kunde finnas på respektive områden, och gäve dem i uppdrag att ägna sig åt saken och utarbeta förslagen, så skulle förslagen också bli färdiga inom rimlig tid. Men när det blivit så att säga ett yrke för en del människor att vara sakkunniga på alla möjliga olika områden, är det ganska naturligt, att det i de flesta fall brister i sakkunskap och att de brister,

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.

(Forts.)

som finnas i fråga om sakkunskapen, också komma att sätta sin prägel både på utredningens resultat, när den någon gång blir färdig, och framför allt på snabbheten i det arbete, som de olika kommittéerna hava att utföra.

Jag tror, att det är några viktiga omständigheter, som man har anledning att taga hänsyn till i detta sammanhang. Jag kan knappast göra mig den föreställningen, att någon menar, att om man här i kammaren röstar för att en fråga skall gå till utredning, gör man det därför, att det skall bliva sysselsättning under ett tjugutal år åt några, som betraktas som sakkunniga. Utan då man röstar och beslutar i sådan riktning, gör man det i tanke på resultatet med avseende å den sakfråga, i vilken man fattar beslut vid varje tillfälle.

Om man har uppmärksamheten riktad på detta, måste det betecknas som angeläget, att man också söker driva arbetet så, att det leder till några resultat.

När det gäller statsverkens arbetstakt, skulle jag kunna bidra med en hel del exempel bland annat från det speciella område, där jag har min verksamhet. Jag skall icke upptaga kammarens tid med att göra det i större utsträckning, men jag vill erinra om, att i fråga om t. ex. marinens arbetsplatser arbetade en kungl. kommitté 1918 för att utforma bestämmelser för arbetarna vid dessa arbetsplatser. När vi kommo till 1922, förelåg visserligen ett kommittéförlag men inga resultat i frågan. Vart kommittéförlaget tagit vägen, vet jag icke, om det är någon, som har möjlighet att giva anvisning på, trots att boken sannolikt var en av de dyra böckerna, som åstadkommos genom de kungl. sakkunniga. När organisationen tog fatt i frågan och sökte få den ordentligt upplärd, tog det en tid från 1923 till 1927, innan man kunde åstadkomma det allmänna resultatet. Och i den dag, som är, har man ännu icke kunnat klara upp frågan vid en av de stora arbetsplatserna, nämligen varvet i Karlskrona. Jag nämner detta som exempel på det intresse, som man ådagalägger i fråga om handläggningen av dessa ärenden inom statsverken, och den arbetstakt, som förekommer, när det gäller frågor, som röra de lägre statstjänarna, alltså dem, som äro anställda i statens tjänst med lägre avlöning.

Det sitter en kungl. kommitté, som tillsattes 1928 och som har namnet 1928 års lönekommitté. Det ställdes i utsikt, att denna kommittés förslag skulle föreläggas detta års riksdag. Nu har det ställts i utsikt, att det skall kunna komma till 1931 års riksdag. Men det lär icke vara någon, som har möjlighet att göra ett bestämt uttalande i den riktningen, ehuru de lägre avlönade statstjänarna äro synnerligen angelägna, att kommitténs arbete slutföres och att ett resultat åstadkommes, så att de få den reglering av lönevillkoren, som de behöva. Men så arbetar icke kommittén utan i stället med en sådan takt, att Kungl. Maj:t och de olika verkstyrelserna anse det vara angeläget att på riksdagens bord lägga fram förslag om löneförhöjningar och uppflyttningar för de högre tjänstemännen i olika ställningar, under det att de andra få gå och vänta på resultatet av denna kommitté, som arbetar på sätt, som jag här tillåtit mig erinra om. Det där vittnar om, att man i de olika statsverken väl ser till, att de högre tjänstemännens angelägenheter komma fram och bliva slutbehandlade, under det man icke ägnar större intresse åt vad i övrigt förekommer än man anser sig nödsakad till. Det lär vara bland annat detta, som är skälet till att utredningen på detta speciella område tager en så betydande tid, som fallet är.

Herr Hage åtnöjde sig med de välvilliga uttalanden, som utskottet på några punkter gjort i sin motivering. Jag har emellertid gjort den erfarenheten och fått det intrycket, att dessa välvilliga uttalanden i ett utskotts motivering icke hava någon särskild betydelse. Jag är alldeles förvissad om, att om riksdagen åtnöjer sig med den motivering, som utskottet anfört vid sitt avstyrkande av motionen, kommer det icke att hava någon som helst inverkan på takten i de kungl. kommittéerna eller arbetstakten i de kungl. ämbetsverken i allmänhet.

Med hänsyn till detta och då jag anser ett bestämt uttalande från riksdagens sida vara av behovet på detta viktiga område, tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till herr Hages motion.

I fråga om statsförvaltningens arbete för utredningar m. m.

Herr **Gardell** i Stenstu: Herr talman! Jag skall be att få inskränka mig till att yrka bifall till utskottets hemställan.

(Forts.)

Efter härmed slutad överläggning framställde herr talmannen propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på avslag därå samt bifall i stället till den i ämnet väckta motionen; och blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 4.

Ordet lämnades nu på begäran till

Herr **Engberg**, som yttrade: Herr talman! Det pågår för närvarande inne i första kammaren en debatt i en angelägenhet, som det förefaller mig finnas anledning att en smula observera även i denna kammare. Herrarna hava ju läst dagspressen, och herrarna hava tittat på vår föredragningslista. Den upptager för dagen ett enda ärende, som nyss ventilerats. Medkammaren har intet enda ärende alls att behandla. Vi vilja reformera Kungl. Maj:ts och ämbetsverkens sätt att arbeta. Men, mina herrar, handen på hjärtat! Hur är det med våra egna arbetsformer? Härom dagen påtalades, och säkerligen i vissa stycken med all rätt, ojämnheten i den tillförsel, som Kungl. Maj:t har till riksdagen av propositioner. Jag skall på den punkten icke säga något. Jag skall tala om en annan tillförsel, den tillförsel, som äger rum från utskotten till kamrarna. Vi hava i konstitutionsutskottet vid upprepade tillfällen mottagit framställningar, gående ut på, att man borde utreda frågan om riksdagens arbetsformer. Somliga hava föreslagit ett botemedel, andra ett annat. År 1928 enades konstitutionsutskottet om att hemställa till kamrarna om avlåtande av en skrivelse med begäran om en allmän och omfattande utredning av problemet. Jag kan nämna, att vi även i år i konstitutionsutskottet hava ärendet uppe och hava tillsatt en speciell delegation, som sysslar med spörsmålet. Jag tror, att det, som inträffat i dag, bör giva oss en fingervisning om, att här finnes det något att göra.

Ang. riksdagsarbetets förtgång.

För min del har jag kommit till den bestända övertygelsen, att vad som är nödvändigt är att så ordna tillförseln av utskottsärendena till kamrarna, att denna icke — som nu — sker genom direkt expedition från utskott till kammare, där behandlingen skall ske i den ordning, som föreskrives i 2 § av reglementariska föreskrifter för riksdagen, utan att expeditionen från utskotten får gå till talmanskonferensen, som får sätta sig ned och ransonera ärendena och sörja för, att varje plenum får sitt riktiga pensum att avverka. Nästa plenum få vi kanske en rad ärenden, som upptaga tiden på ett annat sätt, och, vips, äro vi inne i plena, som räcka till långt in på natten, då viktiga och betydelsefulla frågor skola diskuteras i trötthetens tecken. Nog vore det ganska rimligt att här göra den reformen, att man finge upp betänkandena icke direkt på kamrarnas bord — där de skola expedieras allt efter det de komma in — utan genom talmanskonferensen, som hade i sin hand att tillföra kamrarna utskottsutlåtandena i den omfattning, som talmanskonferensen prövade lämplig, så att varje plenum skulle bliva lagom långt.

Vi äro alldeles för stockkonservativa i fråga om arbetsformerna för riksdagen. Jag har den uppfattningen, att vi befinna oss i en synnerligen svag situation, när vi skola häckla och mästra ämbetsverkens arbetsmetoder, då vi själva röra oss med stenåldersmetoder på området. Därför vill jag uttala förhopp-

Ang. riksdagsarbetets
jortigång.
(Forts.)

ningen, att när frågan omsider kommer upp till kamrarna om reformer i riksdagens arbetsformer, vi äntligen göra något, så att icke detta, som i dag skett, skall behöva återupprepas.

För resten, herr talman, må det vara mig tillåtet att uttala vad jag många gånger sagt i konstitutionsutskottet: Varför skola vi börja klockan 11 på dagen? Vi kunna gärna börja klockan 9. Det gör man i åtskilliga andra länder. Här skola vi gå och vänta till klockan 11. Vi kunna gott börja klockan 9. Det stå vi ut med.

Häruti instämde herrarna *Osberg* och *Wachtmeister*.

Vidare anförde:

Herr **Törnkvist** i Karlskrona: Herr talman! Jag satt och tänkte på, när jag hörde herr Engbergs anförande, att det mycket lätt kan komma att betraktas som en anklagelse, som vi behagat med tystnad taga emot, därest det skulle stå oemotsagt i kammarens protokoll. Jag tror icke, att läget berättigar till en sådan anklagelse. Ty det är ganska svårt för riksdagen att ändra almanackan. Det lär dock vara så, att Marie bebådelsedags inträffande på en tisdag i år inverkade förryckande på tilldelningen av ärendena i kammaren. I fråga om statsutskottet har detta varit fallet. Om vi icke nödgats inställa sammanträdet i tisdags, hade utan tvivel i dag förelegat ett större antal ärenden än vad fallet nu är.

Jag vill icke uttala mig om det berättigade i detta arbetsuppskov, jag konstaterar blott faktum. Men om nu detta, att vi äro arbetslösa i dag, skall vara uttryck för en farhåga, att riksdagsarbetet kommer att försenas, är det väl knappast, i varje fall i nuvarande läge, fog för att misstänka något sådant. Jag hörde meddelas i första kammaren under debatten, att statsutskottet vid denna tid i fjol hade avlevererat 34 ärenden till kamrarna, medan i år utskottet har — det var ordföranden i statsutskottet, som yttrade detta — avlevererat det dubbla antalet, eller 68 ärenden. Jag hörde icke debatten vidare där inne, men jag antager, att utskotten i det hela arbetat i samma takt i år och att man måste betrakta det, som inträffat i dag, då föredragningslistan knappast upptager något ärende, såsom något, som vi visserligen hava anledning att beklaga men som icke bör fattas som uttryck för att utskotten icke arbeta.

Nu kan man säga, att det är så, att om någon kritik skall riktas mot någon för denna regellösa dirigering av ärenden till kamrarna, blir det väl närmast talmännen, som ju hava den uppgiften. Men jag tror icke, att en sådan kritik, riktad mot talmännen i detta speciella fall, är berättigad, utan det får betraktas så, att det kommit en extra helgdag emellan, som gjort, att vi i dag icke hava några ärenden på listan.

Jag har, herr talman, sagt detta icke som ursäkt utan endast för att det skulle bli en överläggning i saken efter hr Engbergs anförande och för att icke en faktiskt felaktig uppfattning skulle komma att sprida sig i anledning av herr Engbergs kanske annars berättigade anförande.

Herr **Engberg**: Det är missförstånd av min ärade vän herr Törnkvist, om han tror, att jag velat rikta någon som helst kritik emot talmännen. Absolut icke. Det torde vara meningslöst, eftersom talmännen äro skyldiga att följa de reglementariska föreskrifternas paragraf 2, där herr Törnkvist finner, i vilken ordning ärendena skola föras fram. Det är för det andra icke riktigt, att detta är en tillfällighet. Under de fjorton riksdagar, jag varit med, har samma fenomen inträffat vid varenda riksdag, fastän kanske icke i den eklatanta form, som det råkar göra i dag.

Vad jag vill framhålla är det, att man måste sörja för att matningen från utskotten till kamrarna blir jämnare. Och den jämnheten kan endast nås genom att man har en instans, som reglerar tillförseln och bestämmer, vilka ärenden, som skola fram på bordet. Vi veta ju, att en del beror på ärendenas karaktär också. Ärenden, som icke hava någon reservation, gå i regel ganska smärtfritt igenom utan debatt, under det att ärenden med manstarka reservationer taga längre tid. Allt detta måste ransoneras, om det skall kunna bli någon ordning.

Jag har icke velat anmärka på arbetstakten i utskotten. Tvärtom tror jag, att de svenska riksdagsutskotten i regel arbeta hårdare än andra parlaments utskott. Men det hjälper ju icke, när det uppstår stockningar på detta sätt. Och det är de stockningarna, som man måste försöka övervinna genom att hitta på en metod för ransoning. Och jag kan icke se någon annan, än att vi bryta emot den slentrianen, att ärendena ovillkorligen skola in i den ordning, utskotten avlämna dem. Jag ber att få fästa uppmärksamheten på, att mellan utskottens presidier förekommer knappast någon som helst känning. Icke går konstitutionsutskottets ordförande och frågar statsutskottets eller lagutskottets ordförande, i vilken ordning de tänka taga in ärendena. Utan varje utskott arbetar fullständigt för sig och försöker bliva färdigt så snabbt som möjligt med sina ärenden och är ivrigt att sedan få dem in på bordet. Det är just vid tillförseln till kamrarnas bord, som ransoningens bör ske. Och därvidlag finns icke, enligt min tanke, någon annan väg att gå än den, jag här antytt.

Herr **Lindqvist** i Halmstad: Jag skulle icke begärt ordet, om det icke varit så, att herr Engberg uttalat ett särskilt önskemål, som jag för min del icke kan gilla. Jag tror nämligen icke, att det skulle vara fördelaktigt att genomföra den bestämmelsen, att utskottsutlåtandena först skulle gå till talmanskonferensen och att sedan talmanskonferensen finge bestämma, i vilken ordning de skulle förekomma på föredragningslistorna. Jag tror, att detta icke skulle vara lyckligt.

Så vill jag säga, att jag har litet svårt att förstå, varför det har kommit klagomål just i dag. Om det varit så, att vi hade haft sammanträde utsatt till klockan elva i dag, skulle jag bättre kunnat förstå det berättigade i, att det framförts klagomål. Då det vid tidigare riksdagar förekommit, att det varit få ärenden på föredragningslistan och plenum varit utsatt till klockan elva förmiddagen, så har det sagts, att detta icke varit förståndigt ordnat, och att det varit bättre, om plenum då varit utsatt till eftermiddagen, så att utskotten kunnat få arbeta under förmiddagen. I dag har det varit tillfälle för utskotten att arbeta under förmiddagen, och det är också flera utskott, som så hava gjort. Såvitt jag förstår, kan det icke annat än påskynda riksdagsarbetet, att man ger utskotten tid att arbeta så många dagar som möjligt. Jag tror därför icke, att den kritik, som i dag framförts, är så synnerligen berättigad.

I det utskott, första lagutskottet, som jag tillhör, hava vi i år som vanligt arbetat nästan varje dag. Vissa dagar måste man ju ovillkorligen ha för att läsa, särskilt då det gäller stora förslag, som man haft att pröva inom utskottet. Och ända sedan remissdebatten hava vi i detta utskott, som icke behöver avvakta propositioner och motioner, som vanligt haft arbete med granskning av justitieombudsmannens och militieombudsmannens ämbetsberättelser. I detta utskott hava vi också försökt att, så långt det varit möjligt, hava någon kännning med, huru arbetet legat till i kamrarna, och sökt föra fram våra ärenden på föredragningslistan vid sådana tillfällen, när de icke skulle tynga mer än nödigt.

Även om jag kan instämma i önskemålet, att riksdagsarbetet naturligtvis bör planeras så väl som möjligt, tror jag alltså icke, att det finns anledning klaga på för litet arbete i dag, när hela dagen kunnat användas för utskottsarbete.

Ang. riks-
dagsarbetets
fortgång.
(Forts.)

Herr **Sköld**: Herr talman! Jag är icke riktigt övertygad om att den omständighet, som inträffat i dag, på något sätt utgör något belägg för att det brister i utskottsarbetet. Det kan åtminstone icke på något sätt sägas, att den omständigheten att denna dag har blivit fri från arbetsplenium skulle betyda, att utskotten på något sätt bedrivit sitt arbete otillfredsställande. Den allmänna företeelse, som herr Engberg nu framdragit, att vi vid denna tid på året alltid hava mindre att göra vid arbetsplena, hänger väl samman därmed att vid riksdagens början syssla utskotten företrädesvis med ärenden, som äro mera självklara, vilkas avgörande lättare går att träffa, under det att sådana frågor, som kräva utredningar eller mera allvarliga överväganden, komma något senare, och när vi befinna oss vid den tiden just nu, äro utskotten som ivrigast sysselsatta med rätt så viktiga saker, varför det kan vara rätt så naturligt, att det under en liten period icke kommer fram så särskilt mycket till kamrarna.

Men jag skulle vilja fästa uppmärksamheten på en omständighet, som i år har kanske i någon mån desorganiserat utskottsarbetet, nämligen behovet av en mängd sammansatta utskott. Det har varit åtskilliga utskott, framför allt jordbruksutskottet, bevillningsutskottet och lagutskottet, och jag tror t. o. m. statsutskottet även i viss mån, vilka jämt och ständigt måst skicka delegationer att samarbeta med andra utskott för att lösa vissa frågor, och det har, åtminstone vad jordbruksutskottets andra avdelning beträffar, lett till att vi haft mycket liten tid att arbeta i den avdelningen, därför att alla ledamöterna suttit eller sitta i sockerutskottet eller tillsammans med andra lagutskottet eller i särskilda utskottet. Jag tror därför för min del att, i fall det skall bli någon ändring, måste reformen gå otroligt mycket djupare än den tanke, som herr Engberg i dag framförde. Det får nog bli en grundlig omstöpning av hela utskottsväsendet.

Jag för min del vill försäkra, att åtminstone för jordbruksutskottets del har ännu aldrig under den tid jag suttit där det varit en så arbetstyngd period, som från denna riksdags början till den dag som i dag är.

Herr **Anderson** i Linköping: Herr talman! För att det skall bli ett praktiskt resultat av den debatt, som här förts, tillåter jag mig att hemställa, att vi genomföra en enkel reform, som icke kräver någon grundlagsändring eller något riksdagsbeslut, och det är helt enkelt den att slopa förstamajledigheten i år. Om vi göra det, kunna vi åtminstone taga igen det som förlorats nu och undgå att i första veckan av maj få en liknande debatt, som förekommit i dag.

Jag hemställer, att detta lilla reformförslag måtte upptagas till välvilligt beaktande.

Herr **Törnkvist** i Karlskrona: Herr talman! Jag vill bara säga som en liten upplysning, att om icke Marie Bebådelsedag kommit emellan, så hade kamrarna i dag med visshet haft statsutskottets utlåtande rörande statsrevisorerens berättelse och tre eller fyra andra mindre ärenden samt sannolikt därjämte utlåtandet om femte huvudtiteln, ehuru jag icke kan säga det senare med bestämdhet, enär tryckeriet icke synes ha blivit färdigt med detta senare betänkande.

Herr **Lövgren**: Herr talman! I anledning av herr Andersons i Linköping yttrande vill jag säga, att jag tycker vi kunde komma överens om att slopa påskledigheten.

Herr **Engberg**: Herr talman! Jag ber att gent emot herr Sköld få framhålla, att jag icke har tänkt rikta eller riktat någon kritik mot utskotten. Ar-

betet inom utskotten måste nog bedrivas, som det hittills bedrivits. Men kritiken har riktats mot ojämnheten i själva matningen till kamrarna.

För resten skall jag till herr Anderson i Linköping be att få säga, att skulle här första maj slopas såsom ledighetsdag och bliva arbetsdag, medan vi alltjämt skulle dragas med detta långa påsklov, så vore detta att sila mygg och svälja kameler. Ty det vill jag, herr talman, säga, att detta långa påsklov kunna vi först som sist avskriva. Om vi äro lediga själva helgdagarna, så räcker det. Det långa påsklovet nu användes mest för att fara hem och ordna kommunala angelägenheter. Hade vi haft rätt till de fria resorna året om, som jag begärt i denna kammare gång på gång, skulle vi dubbelt lättare kunna avvara påsklovet, ty då kunde dessa hemmasaker skötas jämnare.

Ang. riksdagsarbetets
fortgång.
(Forts.)

§ 5.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Olsson* i Mora *m. fl.*, nr 513, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 213, med förslag till lag om ändrad lydelse av vissa delar av lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppypning;

herr *Laurin*, nr 514, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 239, angående elektrifiering av statsbanan Järna—Norrköping—Malmö jämte vissa till densamma anslutande statsbanelinjer;

herr *Lövgren m. fl.*, nr 515, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 222, angående anslag till anläggande av uthamn för Haparanda och Tornedalen vid Karl Johans stad;

herr *Kilbom m. fl.*, nr 516, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, angående anslag till utgifter för gammalsvenskyborna;

herr *Hage*, nr 517, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 202, angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader;

herr *Andersson* i Grimbo, nr 518, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 270, angående anslag till fraktlindring å jordförbättringsmedel; och

herr *Lövgren m. fl.*, nr 519, om anslag till understödjande av lantarbetarnas, skogs- och flottningsarbetarnas samt fiskarens fackliga organiserande.

Dessa motioner bordlades.

§ 6.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från konstitutionsutskottet, nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en i Genève den 17 juni 1925 dagtecknad konvention rörande kontroll av den internationella handeln med vapen, ammunition och krigsmateriel;

från bevillningsutskottet:

nr 103, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om skogsaccis; och

nr 104, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tullfri införsel av två telefonkablar;

från sammansatta banko- och första lagutskottet, nr 118, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bokföring vid enskild järnväg *m. m.*;

från statsutskottet:

nr 6 A, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1930/1931 under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggande av statsbanedelen Dagarn—Hultebo m. m.;

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för kanallotsarna vid Trollhätte kanal från skyldighet att återbära andel i vissa för mycket uppburna lotspenningar;

nr 82, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatta åtgärder för främjande av sparsamhet bland skolungdomen;

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av viss del av statslån till Varberg—Årans och Eksjö—Österbymo järnvägsaktiebolag;

nr 85, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärvande för telegrafverkets räkning av vissa tomter i Göteborg;

nr 86, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av förefintlig behållning å anslag till undervattensbåtmaterial;

nr 88, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för före löjtnanten i Norrbottens regementes reserv O. G. W. Lindh från viss ersättningskyldighet;

nr 89, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för kaptenen O. P. B. Dahlström och fanjunkaren K. R. Juhlin från viss ersättningskyldighet;

nr 90, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för före volontären A. E. Nordin från viss betalningsskyldighet;

nr 91, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående brandskyddsanordningar i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad;

nr 92, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrings- och reparationsarbeten i universitetshuset i Lund;

nr 93, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blindas Tomtebodas;

nr 94, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse på Östersunds stad av den Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätten till högre allmänna läroverkets i Östersund byggnader;

nr 95, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till vissa kassor vid de högre allmänna läroverken för flickor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg;

nr 96, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för lektorn C. G. Bondeson till viss tjänstårsberäkning;

nr 97, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till uppförande av två arbetsstugor inom Nedertorneå och Gällivare församlingar; och

nr 98, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av lappskolbordet i Gällivare; samt

från jordbruksutskottet:

nr 105, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående statens avdikningsanslag;

nr 106, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående visst ägoutbyte mellan kronan och Nitroglycerinaktiebolaget;

nr 107, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av tullverkets andel av en till Råå fiskeläges skifteslag hörande samfällighet;

nr 108, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av

kronan tillhöriga $\frac{3}{32}$ mantal Långforsset nr 1 i Överkalix socken samt efterskänkande i samband med försäljningen av visst räntekrav;

nr 109, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa eftergifter för S. E. Carlströmer i fråga om betalning av köpeskilling för en inköpt kronoegendom;

nr 110, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljningspriset för en fastighet inom Malmköpings köping;

nr 111, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättande till nationalpark av visst område av kronoparken Idre i Kopparbergs län m. m.;

nr 112, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för B. Larsson med flera från vissa dem enligt kontrakt åliggande förpliktelser;

nr 113, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom;

nr 114, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av en kronans fordran mot landskamreraren C. F. Johanson;

nr 115, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående från visst ersättningskrav mot jägmästaren i Halmstads revir C. E. L. von Sydow;

nr 116, i anledning av väckt motion om viss ändring av gällande bestämmelse angående prissättningen å tjärved inom Västerbottens och Norrbottens läns kronoparker; och

nr 117, i anledning av väckt motion angående fullständigt frigivande av salfångst med sax.

§ 7.

Vidare anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 19, rörande godkännande av en mellan Sverige och Turkiet slutet handels- och sjöfartstraktat;

nr 20, rörande förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

nr 21, rörande Kungl. Maj:ts proposition angående postavgifter för tidningar m. m.;

nr 22, rörande godkännande av ett mellan Sverige och Persien slutet bosättnings-, handels- och sjöfartsavtal;

nr 23, rörande fortsatt giltighet av förordningen om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor m. fl. lyxvaror;

nr 24, rörande ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse;

nr 25, angående åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande;

nr 26, rörande blindvårdens ordnande på ett tillfredsställande sätt;

nr 27, rörande förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 31 mars 1922 (nr 130) angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

nr 28, rörande förordning om ändrad lydelse av 126 § 1 och 2 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928;

nr 29, rörande utredning angående lappförfattningarnas tillämpning; och

nr 30, rörande upphävande av vissa prästerskapet tillkommande privilegier.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtande, nr 18, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i lagen om val till riksdagens andra kammare;

statsutskottets utlåtanden:

nr 80, i anledning av riksdagens år 1929 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928—30 juni 1929;

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande och inredning av ett laboratorium i flygteknik vid tekniska högskolan;

nr 82, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående särskilt understöd till skolväsendet i skoldistrikt inom Norrland och Dalarna på grund av kronoparkskolonisation m. m. jämte en i ämnet väckt motion;

nr 83, i anledning av Kungl. Maj:ts under andra huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning;

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kamrarrätten för budgetåret 1930/1931 m. m.; och

nr 85, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av tionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

bevillningsutskottets memorial, nr 19, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om punkterna 3) och 5) i utskottets betänkande nr 16 i anledning av vissa motioner, avseende ändringar i gällande tulltaxeförordning och tulltaxa;

första lagutskottets memorial, nr 17, angående arvode åt den, som inom första lagutskottet biträtt vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om testamente m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 162) om arbetstidens begränsning, dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 16, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete, dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 17, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1929 fattade beslut, dels ock en i ämnet väckt motion;

nr 19, i anledning av väckt motion om förhöjning av de till vissa arbetare utgående livräntor på grund av olycksfall i arbete;

nr 20, i anledning av väckt motion med förslag till lag om arbetarsemester;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera och därav påkallade lagförslag; och

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 37 § 5 mom. förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom och lag om ändrad lydelse av 121 § utsökningsslagen; samt

andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2, i anledning av väckt motion angående utfärdandet av vissa bestämmelser rörande bröd, som hålles till salu.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

herr <i>Andersson</i> i Grimbo	under 3 dagar fr. o. m. den 31 mars,
» <i>Olsson</i> i Mora	» 3 » » » 31 »
» <i>Jeppsson</i>	» 2 » » » 31 » och
» <i>Jansson</i> i Edsbäcken	» 3 » » » 30 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.38 e. m.

In fidem
Per Cronvall.